

Mål C-6/24**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler****Datum för ingivande:**

4 januari 2024

Domstol som begär förhandsavgörande:

Juzgado de Primera Instancia de La Coruña (Spanien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

19 december 2023

Kärande:

Abanca Corporación Bancaria, S. A.

Svarande:

WE

Saken i det nationella målet

Förfarande för betalningsföreläggande i vilket ett kreditinstitut kräver betalning av en skuld som uppkommit till följd av ett avtal om ett privatlån eller lån utan realsäkerhet som ingåtts med en konsument.

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Huruvida ett villkor om förtida betalning kan anses vara oskäligt, mot bakgrund av rådets direktiv 93/13/EEG om oskäliga villkor i konsumentavtal (EGT L 95, 1993, s. 29; svensk specialutgåva, område 15, volym 12, s. 169), vilket ligger till grund för kravet på betalning av skulden i förfarandet för betalningsföreläggande. Tolkning av EU-domstolens praxis, enligt vilken det vid en prövning av huruvida den här typen av villkor är oskäliga, är nödvändigt att beakta om den nationella rätten föreskriver lämpliga och effektiva medel med hjälp av vilka den konsument som är underkastad ett sådant avtalsvillkor kan avhjälpa följderna av att lånet förfaller till förtida betalning.

Frågor som har hänskjutits för förhandsavgörande

- 1 Är ett villkor om förtida betalning som ger en möjlighet att hindra eller undvika förtida betalning inom en viss tidsfrist förenligt med artiklarna 3.1 och 7 i rådets direktiv 93/13/EEG om oskäligen villkor i konsumentavtal, eller krävs det att en sådan möjlighet regleras särskilt i lag eller annan författning i nationell rätt?
- 2 Om svaret på den föregående frågan är jakande, vilken tidsfrist är då rimlig?

Anförda unionsbestämmelser och anförd praxis från EU-domstolen

Direktiv 93/13, artiklarna 3.1, 4.1 och 7.1.

De domar från EU-domstolen som det hänvisas till i skälen till begäran om förhandsavgörande.

Anförda nationella bestämmelser och anförd praxis från nationella domstolar

A) Den allmänna lagen om skydd för konsumenter och användare (Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios)

Genom kungligt lagstiftningsdekret 1/2007 av den 16 november 2007 om omarbetning av den allmänna lagen om skydd för konsumenter och användare samt av andra kompletterande lagar av den 16 november 2007 (BOE nr 287 av den 30 november 2007, s. 49181), fastställdes den omarbetade allmänna lagen 26/1984 av den 19 juli 1984 om skydd för konsumenter och användare.

I artikel 82 i den omarbetade lagen som antogs genom kungligt lagstiftningsdekret 1/2007 anges följande:

”1. Som oskäligen anses sådana villkor som inte har varit föremål för individuell förhandling och alla förfaranden för vilka samtycke ej uttryckligen har lämnats, vilka i strid med kravet på god sed medför en betydande obalans mellan parternas rättigheter och skyldigheter enligt avtalet till nackdel för konsumenten eller användaren.

...

3. Frågan om ett avtalsvillkor är oskäligt ska bedömas med beaktande av vilken typ av varor eller tjänster som avtalet avser och med hänsyn tagen till alla omständigheter i samband med att avtalet ingicks samt till alla övriga villkor i avtalet eller i något annat avtal som det är beroende av.

4. Utan hinder av vad som föreskrivs i de föregående punkterna, ska ett avtalsvillkor alltid anses oskäligt om det enligt artiklarna 85–90

- a) gör avtalet avhängigt av näringsidkarens vilja,
- b) begränsar konsumentens eller användarens rättigheter,
- c) gör att det råder bristande ömsesidighet i avtalet,
- d) ålägger konsumenten eller användaren orimliga garantier eller på ett otillbörligt sätt ålägger konsumenten eller användaren bevisbördan,
- e) är orimliga i förhållande till avtalets slutande och genomförande, eller
- f) strider mot reglerna om domstols behörighet och lagval.”

B) Civilprocesslagen (Ley de Enjuiciamiento Civil)

Vad beträffar förfarandet för betalningsföreläggande föreskrivs följande i artikel 815.4 i lag 1/2000 av den 7 januari 2000 om civilprocessen:

”Om den fordran som görs gällande grundas på ett avtal mellan en näringsidkare och en konsument eller användare, ska Letrado de la Administración de Justicia (justitiesekreteraren) upplysa domstolen om detta, innan betalningsförelägandet utfärdas, för att denne ska kunna pröva huruvida något av de avtalsvillkor som utgör grunden för ansökan eller som bestämt det utkrävbara beloppet är oskäligt.

Domstolen ska på eget initiativ pröva om något av de avtalsvillkor som utgör grunden för ansökan eller som bestämt det utkrävbara beloppet kan betraktas som oskäligt. Om domstolen anser att ett avtalsvillkor kan betraktas som oskäligt, ska den ge parterna tillfälle att yttra sig inom fem dagar. Efter att ha hört parterna, ska domstolen meddela beslut inom fem dagar ...”

Enligt **artikel 693.3** i civilprocesslagen, vilken återfinns i det kapitel som handlar om vad som utmärker utmätning av in-tecknade eller pantsatta tillgångar, är det möjligt att ”hindra” ett beslut att säga upp en skuld som ska betalas genom flera delbetalningar till förtida betalning, men bara i samband med en utmätning av in-tecknad eller pantsatt egendom och under förutsättning att egendomen utgör gäldenärens stadigvarande bostad. I samma artikel föreskrivs det, genom en hänvisning till artikel 24 i lag 5/2019 om fastighetskreditavtal (Ley 5/2019, de 15 de marzo, reguladora de los contratos de crédito inmobiliario) av den 15 mars 2019 hur det ska fastställas hur höga de obetalda beloppen ska vara för att en förtida uppsägning ska vara möjlig. Denna rättsliga reglering av den nedre gränsen gäller bara hypotekslån och den är inte tillämplig på privatlån eller lån utan realsäkerhet.

C) De domar från Tribunal Supremo (Högsta domstolen, Spanien) som det hänvisas till i skälen till begäran om förhandsavgörande

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 3 Parterna i målet, ett kreditinstitut och en konsument, ingick ett avtal om lån den 5 juli 2022. Lånebeloppet var 10 600 euro och det skulle betalas tillbaka genom 60 månatliga avbetalningar à 231,53 euro, vilket innefattade amortering och ränta, och med slutlig förfallodag den 1 augusti 2027.
- 4 Det avtalet innehöll allmänt villkor nummer 13 med följande lydelse:
- ”UPPSÄGNING: Vid underlåtenhet att uppfylla skyldigheterna i detta avtal får BANKEN säga upp lånet till förtida betalning och kräva att hela det återstående kapitalbeloppet ska återbetalas, såväl den del som har förfallit till betalning som den del som ännu inte har gjort det, samt att övriga belopp som banken har att fodra ska betalas, i följande fall: 1.- Vid utebliven betalning om samtidigt följande villkor är uppfyllda: a) Om LÅNTAGAREN är skyldig att betala en del av kapitalbeloppet eller räntan. b) Om de belopp som förfallit till betalning men som inte har betalats uppgår till minst (i) tre procent av det beviljade kapitalbeloppet, om dröjsmålet uppkommer under den första halvan av lånets löptid, (ii) sju procent av det beviljade kapitalbeloppet, om dröjsmålet uppkommer under den andra halvan av lånets löptid. c) Om långivaren har anmodat LÅNTAGAREN att betala och beviljat denne en frist på mindre än en månad för att göra det samt upplyst låntagaren om att långivaren i annat fall kommer att kräva återbetalning av hela den återstående skulden ...”
- 5 Med stöd av dessa villkor sade kreditinstitutet upp lånet den 1 september 2023 och gav den 13 oktober 2023 in en ansökan om betalningsföreläggande till den hänskjutande domstolen avseende följande belopp: a) Kapitalbelopp som inte förfallit till betalning: 8 776,33 euro. b) Obetalt kapitalbelopp: 1 148,20 euro. c) Obetald ränta: 702,85 euro.

Parternas huvudargument

- 6 Kreditinstitutet har anfört att den frist på en månad som låntagaren har på sig för att efterkomma betalningsföreläggandet är ett krav som ska vara uppfyllt innan lånet får sägas upp i förtid och inte en möjlighet efter att det har förklarats.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

- 7 Den hänskjutande domstolen anser, mot bakgrund av nationell rättspraxis och unionens rättspraxis (Högsta domstolens dom 273/2020 av den 9 juni 2020, dom 506/2008 av den 4 juni 2008, dom 788/2021 av den 15 november 2021 och dom

331/2023 av den 28 februari 2023, samt EU-domstolens dom av den 14 mars 2013, C-415/11, Aziz, och dom av den 26 januari 2017, C-421/14, Banco Primus) och den spanska lagstiftningen, att villkor om förtida betalning inte i sig är ogiltiga, men att de kan vara oskäligen beroende på hur de är formulerade. Enligt den hänskjutande domstolen är kriterierna i rättspraxis för att avgöra huruvida dessa villkor är oskäligen desamma, oavsett om det rör sig om ett hypotekslån eller om ett privatlån (som i förevarande mål).

- 8 Närmare slog EU-domstolen fast följande i punkt 73 i dom av den 14 mars 2013, Aziz (C-415/11) med avseende på ett hypotekslån:

”Vad beträffar ett avtalsvillkor – som förekommer i ett avtal med lång löptid – om förtida betalning på grund av gäldenärens bristande avtalsuppfyllelse under en begränsad tidsperiod ... ankommer det på den hänskjutande domstolen att bland annat undersöka huruvida näringsidkarens möjlighet att kräva återbetalning av hela lånet uppstår på grund av att konsumenten har underlåtit att uppfylla en **skyldighet som är av grundläggande betydelse** i det aktuella avtalsförhållandet, huruvida **tillräckligt höga krav ställs på avtalsbrottets grovhet** i förhållande till lånets längd och lånebeloppet, huruvida nämnda möjlighet **strider mot tillämpliga regler på området** och huruvida det **i den nationella rätten föreskrivs lämpliga och effektiva medel** med hjälp av vilka den konsument som är underkastad ett sådant avtalsvillkor kan avhjälpa följderna av att lånet på detta sätt förfaller till betalning.”

- 9 Dessa kriterier bekräftades i EU-domstolens dom av den 26 januari 2017, Banco Primus (C-421/14), i vilken domstolen i punkt 67 tillade att en skälighetsprövning av ett villkor i ett avtal mellan en näringsidkare och en konsument ”ska göras med beaktande av alla omständigheter i samband med att avtalet ingicks”.
- 10 Vidare slog domstolen i punkt 35 i dom av den 8 december 2022, Caisse régionale de Crédit mutuel de Loire-Atlantique et du Centre Ouest (C-600/21), fast att de ovannämnda kriterierna för att bedöma huruvida ett avtalsvillkor är oskäligt inte ska uppfattas som ”varken kumulativa eller alternativa. De ska i stället förstås så, att de utgör en del av alla omständigheter i samband med att det aktuella avtalet ingicks som den nationella domstolen ska pröva”.
- 11 Den hänskjutande domstolen anser att det villkor om förtida betalning som det nationella målet handlar om uppfyller villkoren om i) underlåtenhet att uppfylla en väsentlig skyldighet, eftersom återbetalningen av lånet utgör den väsentliga skyldigheten i låneavtalet, och att ii) avtalsbrottet är tillräckligt grovt, eftersom det belopp som inte betalats i tid överstiger en viss gräns (den som fastställs i artikel 24.1 b led ii i lag 5/2019).
- 12 Den hänskjutande domstolen hyser däremot tvivel beträffande ett annat villkor i rättspraxis, nämligen EU-domstolens krav att det ska finnas mekanismer för att konsumenten ska kunna undvika en förtida betalning. Den hänskjutande domstolen anser att förutom de ovannämnda villkoren i) och ii) måste även villkor

iv) vara uppfyllt, det vill säga att det i den nationella rätten föreskrivs lämpliga och effektiva medel med hjälp av vilka den konsument som är underkastad ett sådant avtalsvillkor kan avhjälpa följderna av att lånet förfaller till förtida betalning, eller som, enligt Högsta domstolens dom 705/2015 av den 23 december 2015 och dom 79/2016 av den 18 februari 2016, gör det möjligt för konsumenten att undvika att det tillämpas genom ett omsorgsfullt avhjälpande.

- 13 I detta sammanhang påpekar den hänskjutande domstolen att det i den spanska processrätten (artikel 693.3 i civilprocesslagen) bara medges ett en mycket begränsad rätt att ”hindra” ett beslut att säga upp lånet till förtida betalning (enbart vid utmätning av in-tecknad eller pantsatt egendom eller när egendomen utgör gäldenärens stadigvarande bostad). Den hänskjutande domstolen anser således att det i övriga fall – såsom i förevarande mål, där det inte finns någon hypotekssäkerhet i låneavtalet och där betalning krävs genom ett förfarande för betalningsföreläggande – inte är säkert att domstolens krav på att det ska finnas medel med hjälp av vilka konsumenten kan hindra eller undvika att lånet förfaller till förtida betalning är uppfyllt.
- 14 Den hänskjutande domstolen hyser tvivel om huruvida det för att uppfylla kravet på att det ska finnas sådana ”medel” och undvika att villkoret anses oskäligt, är nödvändigt att möjligheten att hindra en förtida uppsägning regleras särskilt **i lag eller annan författning** (i de ovannämnda domarna från EU-domstolen används formuleringen ”**den nationella rätten**”, vilket enligt artikel 7.1 i direktiv 93/13 skulle kunna innebära att det är medlemsstaterna som ska föreskriva detta medel), eller om det är tillräckligt att detta medel föreskrivs **i själva avtalet**. Frågan är med andra ord huruvida ett villkor om förtida betalning som gör det möjligt för konsumenten att upphäva ett beslut om förtida betalning som redan har fattats eller förhindra att det fattas genom att betala skuldbeloppet inom en viss tid, är tillräckligt för att det krav som följer av rättspraxis ska anses uppfyllt. Om så är fallet vill den hänskjutande domstolen ha vägledning om vilken tidsfrist för betalning som är rimlig.